

+  +  +  =

Q.

## Assignment.

Name :- Rutnod Rohit Devji Bhevi

Sem :- Sem-1

Roll No :- 300

PRN No :- COC2025300

Subject :- CoC Course B&P

Paper Code :- MJ-BAF-101

Paper Name :- CoC Course B&P

Rutnod Rohit

Rohit

Revised  
Revit.

+  +  +  =

Result

Q.1

RBI નો નાણાકીય નીતિ વિસ્તરણ શીતે સમજાવો.

જા

પુસ્તકાવલોક

વિશ્વ બેંક દ્વારા ઇન્ડિયા ભારતનું કુદરીય બેંક છે. જે 1935 માં સ્થાપિત થયું હતું. તેનું મુખ્ય કાર્ય ભારતની આર્થિક સ્થિતિ જાણવા શાખાનું છે. જેના નાણાકીય નીતિ અને મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે. નાણાકીય નીતિ દ્વારા RBI આર્થિક વૃદ્ધિ, મોદેરેશન વિચારણા, સેક્ટરો અને નાણાકીય સ્થિતિ પર અસર કરે છે. જે 2016 માં સ્થાપિત છે. તેના 6 સભ્યો હોય છે. (3 RBI અને 3 સરકારી નોમિનેટ્સ)

→ નાણાકીય નીતિ શું છે.

નાણાકીય નીતિ એ એક એવો સાધનોનો સમૂહ છે. જેના ઉપરાંત રાષ્ટ્રની મધ્યસ્થ બેંક દ્વારા એક દર નાણા પુરવઠાને નિયંત્રણ કરવા અને આર્થિક વિસ્તરણ પ્રોત્સાહન આપવા માટે કરવામાં આવે છે.

→ નાણાકીય નીતિના સ્તરો.

- (1) વિસ્તરણ નાણાકીય નીતિ
- (2) સંકોચવાદી નાણાકીય નીતિ
- (3) તરત નાણાકીય નીતિ

Retired  
Bank

$$\boxed{\phantom{000}} + \boxed{\phantom{000}} + \boxed{\phantom{000}} + \boxed{\phantom{000}} = \boxed{\phantom{000}}$$

Retired

Q.

1. विस्तारवादी नाफाप्रिय नीति  
"पैसे वधारे, बाण धराते, सुधतेरा बायबा"

निष्ठा

परिण

उद्देश्य

बाण वधारे, बाण धराते, सुधतेरा बायबा  
मंदी दूर करणे.

साधनांगी उपचांगी

रीपोरेट धराते

CRR/SUR धराते

मोडरन शैली बाण धराते

रिपॉर्ट रीपोरेट धराते

उपसर

बाण सस्ती -> शेअर 1

पर्य वधे -> उद्योगी बाणे

उजळ वधे 1

नीयम

बाण धराते वधे 1

बाण धराते वधे 1

उदा. (2020)

Covid-19 मां रिपोरेट 4.00%

सुधे धराते CRR 3% धराते

-> 10 लाख करोडनी निष्ठा

उभारे.

2. संकुचवादी नाफाप्रिय नीति

"पैसे धराते, बाण वधारे, मोधपारी बाण"

Part 2 /  
Row 1

$$\boxed{\phantom{000}} + \boxed{\phantom{000}} + \boxed{\phantom{000}} + \boxed{\phantom{000}} = \boxed{\phantom{000}}$$

Row 1

Q.

लक्ष्य	वर्ण
उद्देश्य	- भौध्मारी निचोराया अर्थात् तंत्राण अभिसरती च्याचो असावपुं
समाधानाचो उपयाग	रिपोरेंट वधारी CRR / SLR वधारी OM 0 द्वारा पोक्स पेशा
व्यस	लोन मोदी → अर्थ घट ईडर घट → मांगधध भौध्मारी
मौयम	वृद्ध घीमी पड शक्ति
उद्घोरण (2022-23)	भौध्मारी 7.8% पर → रिपोरेंट 6.5% सुधी वधारी 0.1% थी इला 2 लाख करोड शोधाया → CPI 5% नीचे असा
<p>3. लक्ष्य नासाक्षिय गिति</p> <p>"संगुलन कयाची - न. वधारी - न. वधारी"</p>	
लक्ष्य	वर्ण

Method  
Point

[ ] + [ ] + [ ] + [ ] = [ ]

Point

Q.

उद्देश्य

मोटाकारे अर्थात वृद्धि करणे  
सांगून

स्थिति

ज्याचे अर्थतंत्र स्थिर ठोपे

माध्यम

देशां कोटि देशांत नुसते  
निष्कांडीत स्थिर राखणे  
OMO/MSE नी भरपाईर उपयाग

उपसह

अर्थतंत्र स्थिर ठोपे राखणे

उद्देश्य

एप्रिल 2025 मां रिपो 6.5%  
पर स्थिर CPI 4.8%, GDP 7%  
→ Neutral Stance.

→ नाज्जाडिय गिणिना मुख्य उद्देश्या.

RBI नी नाज्जाडिय गिणिना मुख्य ध्येयो नीचे मुख्य छे.  
मोटाकारे नियंत्रण :- RBI नी प्राथमिक ध्येय 4% मोटाकारे  
मालवपाणे छे. जीनी +2% टोलरन्स छे. स्या 2016  
ना नाज्जाडिय नीलि इन्फ्लेक्शन टुक्कण नमने पाच छे

2. आर्थिक वृद्धि :- GDP वृद्धिने जोसाडनी आणवणं पात  
उरीने नमना वृद्धिना समथे.

3. नाज्जाडिय स्थिरता :- जेज्जेमां पुंज्जनी पधोघाता, निम्नगिरी  
अथवा नाज्जाडिय क्षेत्रां नीपम घटवणं  
पर वीज्जगारी अथवा विनिमयदर :- वीज्जगारी अथवा  
इंध्याना मुख्य स्थिर राखणं

Method / Answer

+  +  +  =

Point

→ નાણાકીય નિયંત્રણ સાધનો  
 રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (RBI) ની નાણાકીય નિયંત્રણ સાધનોમાં મુખ્ય ત્રણ પ્રવક્ષ સાધનો પરોક્ષ સાધનો ની ઉપવર્ગ કરે છે. આ સાધનો શરૂ કરી RBI નિયંત્રિત વ્યવસ્થા પુરવ્ણા, વાજ દરો અને બેંકની ફેડર સાધનોની કમીને નિયંત્રણ કરે છે.  
 1. પ્રવક્ષ સાધનો આ સાધનો પૈકી પુરવ્ણાની સાધનો વ્યવસ્થા કરે છે તેનો પ્રભાવ આપ્યા અર્થતંત્ર પર પડે છે.

સાધનો	વર્ગ	ઉદ્દેશ્ય	વ્યવસ્થા	ઉદાહરણ
રિપોર્ટ	RBI બેંકોનું ફંડ ગાળાનું લોન આપે છે. તેની પરનો વાજ દર. RBI ગીરવી રાખીને લોન લે છે.	મોંઘવારી નિયંત્રણ અને વાજદારી નિયંત્રણ	વધારો ન લોન મોંઘા ફેડર ઘટે ન મોંઘવારી ફેડર વધે → વૃદ્ધિ વધે	6.50% (આમેચો. 2025 માં જાળવવામાં છે)
રિપુર્સ રિપોર્ટ	RBI બેંકો પાસેથી અનિચિતી વાજ લે છે. તેના દર પરનો વાજ દર	વજારમાંથી પૈસા શોધી લેવા	બેંકોનાં RBI પૈસા જમા નથી પ્રોત્સાહની	6.25% (રિપોર્ટ કરતાં 0.25% વધારે)
કેમ રિઝર્વ રેશિયો (CRR)	બેંકોએ લીમીટમાં રાખતી રૂાં રોકડ જમા રાખવો.	બેંકની ફેડર વ્યાપક ની કમી ઘટાડવી વધારવી.	વધારો - બેંકો પાસે વધારે પૈસા ફેડર ઘટે, વધુ ફેડર	11.50% (સ્થિર)

<p>Q.  વેરિયુટરી લિમિટેડ રેશિયા</p>	<p>વેમેચે તેમની નેર ડિમાડ એન્ડ ટાઇમ લાઇન લાગે જો તેનો ડેડ પેરિયોડ લાઇવ છે</p>	<p>વેન્ચરમાં લિમિટેડ અને સરકારી ધરાવ નો ગિયંતણ</p>	<p>વેમેચે સુરક્ષીત અસમ્પત્તિઓ રોમણ કરવો.</p>	<p>18.00%</p>
<p>માર્જિનાલ સ્ટેટિંગ ફેસેલીટી</p>	<p>વેમે ઇમરજન્સી રિપોર્ટ 0.25% પર RBI પાસેથી લોનીમઈ</p>	<p>લિમિટેડ કુટોમેટીમાં નદદ</p>	<p>વેમેચે આંતર કુપાય વ્યાપ</p>	<p>6.75%</p>

2. પરોક્ષ સાધનો

સાધનો	વર્ણન	ઉદ્દેશ્ય	ઉદાહરણ
<p>ઓપન માર્કેટ ઓપરેશન</p>	<p>RBI સરકારી બેન્ક પરીદ / વેચે છે.</p>	<p>બંધારમાં લિમિટેડ વધારવી / ઘટાડવી</p>	<p>પરીદી-ત પસંદગીઓ લિમિટેડ વધે નવેચાડા વધે</p>
<p>માર્જિનાલ રિસાઇવેશન</p>	<p>ફેલિમ લોગ પરગીરપે મુખ્યાતી સમ્પ વધારવી</p>	<p>ચોમેસ સેમેચોમાં ફેડર ઘટાડવી</p>	<p>રિચર એરેશનમાં બંધ કુપે તો માળી વધારી</p>
<p>મોરલ સુચેશન</p>	<p>RBI બેંકોને સમારુ દબાડા વ્યાપે છે.</p>	<p>નાણી યાલની કરાવ્યું</p>	<p>મુદ્દાનો વધુનો વ્યાપો.</p>
<p>ફેડર રેશનિંગ</p>	<p>RBI ચોમેસ સનેટરી વાર્ટ ફેડર મથાઈ નમી કરે છે.</p>	<p>અનાવશ્યન કોમાં ફેડર ઘટાડવી</p>	<p>બંધારી કાઈ લોગી પર મથાઈ</p>

+  +  +  =

3. યુન્ય મરુત્પના સાધનો.

સાધન	વર્ણન	ઉપયોગ
લિમિટીડેડ એન્જીનમેન્ટ ફેસિલીટી (LAF)	રિપોનરિપર્સ રિપોર્ટ સંયોજના	રોજની લિમિટીડેડ નિયંત્રણ
૨મું રિપો ઓપરેશન્સ	૧, ૧૫, ૨૪ દિવસની લોગ	મધ્યમ ગણાની લિમિટીડેડ
વેરીયેબલ રેટ રિપો (VRR)	શાલ ઘાટ દર સાથે રિપો	લિમિટીડેડ શીક્ષા

→ મોનિટરી યોલીસા હમિરી (MPC)

સ્થાના :- ગાવર્નર, ડેપ્યુટી ગાવર્નર અને ૫ નિરૂણાતો.

લેઠમી :- વર્ષમાં ૬ વખતી, જ્યાં નાજાક્રિય માત્રાના રેકોલેક્ટરી પર નાજાની વ્યાપ છે.

અંદાજી નિર્ણય ગુફિયા :- માંસમાળે, દુર્ભેશની ગોચીંગ પર આધારિત જ્યાં વ્યાપિત ડેટા (છબ) CP1, CP2 વિશેષતા કરવામાં વ્યાપે છે.

સુપર શુદ્ધિ :- ૨૦૨૬ સુધિમાં MPC ની લેઠમીમાં મોધપાસે અને વૈશ્વિક વ્યસરો પર ઘાતી હેઠીત વ્યાપ છે.

Rothrod  
Pevib.

+  +  +  =

Point

Q. \_\_\_\_\_

→ ગાણાક્રિય નિતિનો વિવિધ અસરો :-

ગાણાક્રિય નિતિ એ કોઈક એક રીતે અમલમાં લાગાવી આપવી જાતી છે. જેમાં પંચાંગ પુસ્તક, વાજકર અને કૃષ્ણના પ્રકારે નિયંત્રીત કરીને અર્થાંગને પ્રમાણ કરવામાં આવે છે.

1. આર્થિક વૃદ્ધિ :
  - વિસારણામરી નીતિ : વાજકર ધારીને પંચાંગ પુસ્તક વધારીને રોમ્બા અને અર્થ વધે છે. વૃદ્ધિ વાપ છે.
  - સંમેશનમરી નિતિ : વાજકર વધારીને અર્થ અને રોમ્બા ધરે છે. જે વૃદ્ધિ બીજી પાડે છે.
2. કુળાવી :
  - નીચા વાજકરથી માંગ વધે છે. જોનાથી કુળાવી વધી શકે છે.
  - ઊંચા વાજકરથી માંગ ઘટે છે. જે કુળાવીને નિયંત્રીત કરે છે. વેરોજ્જારી.
3. વિસારણામરી નિતિથી અવસાથો વધુ રોમ્બા કરે છે. જોનાથી નોમરીઓ વધે છે. વેરોજ્જારી બિદે છે.
  - સંમેશન કરી નીચાથી રોમ્બા ઘટે છે જે વેરોજ્જારી વધે છે.
4. વિનિમય દર :
  - ઊંચા વાજકરથી વિદેશી મુદી આમર્ષાય છે. રૂપિયા મજબૂત થાય છે.
  - નીચા વાજકરથી મુદી બહાર પડે છે. જે રૂપિયાને નબળા પાડે છે.
5. રોમ્બા અને અર્થ :
  - નીચા વાજકરથી લોન સસ્તી થાય છે. જે રોમ્બાને પ્રોત્સાહન આપે છે.
  - ઊંચા વાજકરથી બચાવ વધે છે. પરંતુ રોમ્બા ઘટે છે.
6. બેંકિંગ અને ગાણાક્રિય સ્થિતિ :
  - CRR, SLR જેવા સાધનોની વેગની સીમીટરી નિયંત્રણ થાય છે.
  - આવી વિસારણાવી ગાણાક્રિય અસ્થિરતા થઈ શકે છે.

કેન્દ્રીય  
પેલ્લેટ

+  +  +  =  પેલ્લેટ

→ નાણાકીય નિતી સામાજિક સેવાઓ પરની વ્યવસ્થા સાધીકીતી વ્યવસ્થા કરે છે પરંતુ તેની વ્યવસ્થા સામાજિક સેવાઓ સંબંધિત નુબંધનાં પણ પડે છે.

વ્યવસ્થા ક્ષેત્ર	વિસ્તારણામરી નીતી	સંબંધિતમરી નીતી
લોભ અંગે EMI	કુટુંબ/સરભોળી સરકારી EMI ઘટ	EMI વધ - બોલો ઘટ
વચન અંગે FDI	વચન વ્યાજ / FDI પર વ્યાજ ઘટ → વચન પર વ્યાજ વધારો	FDI પર વ્યાજ વધ → વરિષ્ઠ ગાજરીમંજે સચો
વર્ધ અંગે પરીધ	સરકારી લોભ → કાર, ઘર મોબાઇલની પરીધ વધ	મોઢી લોભ → વર્ધ ઘટ, બંધર વગર
નોમરી અંગે વ્યાપત	વ્યાપસાય વધ → નોમરી વધ વગર વધારો	મંદી → ઘટ્ટા, વગર ફીક
કુબાપો અંગે કિમત	વસ્તુઓ મોઢી → દાબ-શામભાળીનાં વ્યાપ વધારો	કિમતો ઘટ
શોરબળર / મુરુચુચન ફંડ	શોમજા વધ → વળર ઉઠળ	શોમજા ઘટ → વળર ઘટ

→ નાણાકીય નિતીની વેધારીઓ પરની વ્યવસ્થા.

+  +  +  =  Polish

Q. \_\_\_\_\_

નાણાકીય નીતિ સ્વરૂપે વેપારીયો સ્ત્રોત, કોમોડિટી, ફોરેક્સ બ્રોડ અને ડિફરેન્સિયલ માર્કેટમાં સીધા-પરોક્ષ રીતે વ્યસર કરે છે. વ્યસરો વિસરણામય વ્યવે સંકીર્ણી કારી નીતિ પર વ્યાધારીત છે.

વ્યસરણ ક્ષેત્ર	વિસરણામય નીતિ	સંબંધિત નીતિ
ફોરેક્સ માર્કેટ	લોન સમીપ કોમોડિટી ગ્રુપવદ્ય બુલ માર્કેટ	લોન મોધી ન પર્ય ઘટ ન ખેર માર્કેટ
કોમોડિટી (ગોલ્ડ/ફુડ)	નીચા રેટ ન ગોલ્ડમાં સમેજા પદ્ય: ફુડ માંગ વધ	ઉંચા રેટ ન ગોલ્ડ ઘટ ન ફુડમાં માંગ ઘટ
ફોરેક્સ (INR/USD)	ફોરેક્સ નબળા ન વ્યોસપોલો ફાયદો; ઇમ્પોર્ટ સે વુલ સાભ	ફોરેક્સ મજબૂત ન વ્યોસપોલો ફાયદો; વ્યોસપોલો વુલ સાભ
બોન્ડ / ડેટ માર્કેટ	બોન્ડ ધીલ ઘટ ન પ્રોલ કિમતો વધ	બોન્ડ વધ ન બોન્ડ કિમતો ઘટ
પોલીટીસીટી (VIX)	વ્યોલો વધ નિશ્ચીતા ન લો વોલેટીસીટી	બોલો વધ નિશ્ચીતા ન હાઈ વોલેટીસીટી

→ નાણાકીય નીતિની વ્યાયાન અને વિમસમરણો પરથી વ્યસરો.

Review/  
Revised.

+  +  +  =  Result

Q. માગાક્રમ નીમ સુખ્યે વિનિમયદર વાજર અને અર્થ-  
લેતરી માંગરી ગુમવાર કરીતે અપાત અને નિમસ  
પર અસર કરે છે તેની અસર વિસ્તરકામરી અને સંકોચનમરી  
નીમ પર આધારિત છે ત્રીયે તપગાપાર સમગ્રાયું

1. વિનિમયદર પર અસર (પ્રાચામત અસર)

- વિસ્તરકામરી નિમ:-  
 → વિદેશી મુડી બજાર પડે છે જેનાથી સ્થાનિક કરવસી નબળી પડે છે.  
 - નિમસમરી માટે નિમસ સસી વાય છે. વિદેશી સ્વદા વધે છે.  
 - આયાનમરી માટે આયાન મોઢી વાય છે. → અર્થ વધે આયાનવેર સંકોચનમરી નિમ:-  
 - વિદેશી મુડી આમર્ષાય છે. જેનાથી કરવસી મજબૂત વાય છે.  
 - નિમસમરી માટે નિમસ મોઢી વાય છે. વિદેશી બજારમાં સધા છે.  
 - આયાનમરી માટે આયાન સસી વાય છે. અર્થ ઘટે આયાન ઘટે.

2. માંગ અને કુગાવો પર અસર (પરોક્ષ અસર)  
 વિસ્તરકામરી નિમ :- અર્થવેગમાં માંગ વધે છે. જેનાથી સ્થાનિક પરચુઓની માંગ વધે ન આયાન વધી શો નિમસમરીનો અર્થ વધે.  
 સંકોચનમરી નિમ :- માંગ ઘટે છે ન આયાન ઘટે. કુગાવો નિષેતકામાં રહે તો નિમસમરીને સ્થિર કિમતોનો લ્યામ મળે.

૩. ડૂબર અને રોમગ પર અસર  
 ત્રીયા વાજરથી ત્રીગ સસી વાય છે. → નિમસમરી અને આયાનમરી જેને અપસાય વિસ્તારી રાકે. પરંતુ વિનિમય દરની અસર વધુ ગુબ્બા કુપે છે.  
 ત્રીયા વાજરથી ડૂબર ત્રીધુ વાય છે. → આપસાયના વિસ્તારમાં અપસાય જે આયાન નિમસરી અસર કરે છે.